

TILSYNSERKLÆRING 2012-2013
RUDOLF STEINER SKOLEN ODENSE
Skolenr.: 461054

Efter valg på årsmødet 2010 er det eksterne forældrevalgte tilsyn i skoleåret 2012-13 for Rudolf Steiner-Skolen i Odense gennemført af psykolog Jesper Thybo. Tilsynet har fundet sted i henhold til lovgrundlaget og opfylder det fastlagte tidsmæssige omfang og fordeling på klasser og forskellige fag.

Det er mit tredje år som tilsynsførende og jeg har i år valgt at følge samme fremgangsmåde som ved sidste års tilsyn. Tilsynet har været ført over to en halv skoledage efter en i forvejen tilrettelagt plan. Det har givet mulighed for på forhånd at gennemgå Folkeskolens og Rudolf Steiner Skolens fagplaner, hvad angår fagligt indhold og undervisningens del- og slutmål. I løbet af de 3 dage på skolen har der forud for timerne været en kort samtale med lærerne, hvor klassens aktuelle ståsted i undervisningsprogrammet er drøftet ligesom det har været muligt at stille spørgsmål af faglig, pædagogisk og generel karakter. I nogle af timerne er jeg kommet ind i klassen midt i undervisningsforløbet.

Lærerkollegiet generelt og lærerne i de enkelte klasser har taget godt imod den tilsynsførende, og besøget i klasserne har været præget af åbenhed og god udveksling angående den enkelte klasse og det specifikke fag.

Konklusion

Det er den generelle vurdering at:

- elevernes standpunkt i dansk, matematik, engelsk og historie
- skolens samlede undervisningstilbud

fuldt ud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Det er endvidere det entydige indtryk at

- skolen på udmærket vis forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.
- undervisningsmaterialerne er af god kvalitet.

Skolens undervisningssprog er dansk.

Handlingsplan

Tilsynet er gennemført i overensstemmelse med nedenstående handlingsplan.

Generelt

1-2 møder årligt med referencegruppen – pt. Poul Erik Black, Marie-Louise Platz Becker og Jan Hass.

Gennemsyn af Lov om friskoler.

Gennemsyn af meddelelsesblad.

Gennemsyn af skolens vedtægter.
Gennemsyn af undervisningsplaner for fagene.
Gennemsyn af skolens hjemmeside.
Opmærksomhed på mediernes dækning af friskole-området.

Specifikt

Besøg på udstillinger, hvor elevarbejder fremvises f.eks. fremlæggelse af årsopgaver, overværelse af koncerter, skuespil og årstidsfester, når det er muligt.

SKOLEBESØG

I tilsynsperioden har jeg besøgt skolen tirsdag og onsdag den 5.- 6. marts samt onsdag den 13. marts 2013.

Tirsdag 5.marts 2013

8.05-9.00 1.kl. hovedfag
9.00-9.55 Bhv.kl. hovedfag
10.15-11.00 7.kl. matematik
11.00-11.45 5.kl. historie
12.05-12.45 9-kl. matematik
12.45-13.25 8.kl. engelsk

1. klasse hovedfag

”Vi er uendelig mange - må vi godt gå ind ?” Tre piger står ved døren og kan næsten ikke vente med at komme i gang med dagens undervisning. Men de er lidt tidligt på den og bliver bedt om at vente til resten af klassen er klar. Læreren fortæller, at han for tiden møder om morgenen i klassen et kvarter tidligere da der er en elev som har brug for ekstra morgen-støtte.

”Morning has come
Night is away
Rise with the sun
And welcome the day”

Morgenvers og morgensang afløser hinanden i en for elverne kendt og fremadskridende rytme. Eleverne rykker bordene ud til siden, og sætter sig i rundkreds på deres stole midt i lokalet. Rokaden klares fint med deltagelse af elverne, og de kender efterfølgende deres pladser. Jeg der er inviteret med i kredsen må rykke et par gange, da jeg har taget en andens plads.

Herefter fortæller enkelte af elverne om oplevelser hjemmefra – En fortæller om salg af lam fra gården mens to andre piger har besøgt hinanden og leget skole, hvor eleven ikke ville høre efter læreren. En tredje elev som ikke hører til den gruppe, der fortæller i dag, må vente til i morgen med at vise sin tand som røg ud forleden, og som er med i bukselommen.

Grimms eventyr ”Gudfaren” genfortælles af børnene, hvor både handling og detaljer i fællesskab rekonstrueres. To og to tegner elverne hinanden på ryggen, og der skal gættes hvilket romertal, der er blevet tegnet. Der arbejdes med romertal og arabertal – lige og ulige tal. Tal-fornemmelse og rytme får såvel konkret fysisk som intellektuel form. Eleverne er med og ses at nyde at lære.

Børnehave klasse

Klassen har sin morgensamling hver dag kl. 9 i eurytmi-salen, og børnene stiller op på fin række to og to før vi går over i salen. I dag er der sanglege på programmet, og de 28 børn danner fin rundkreds, som hele tiden må genetableres da der er megen energi og liv i børnene. Navnene gennemgås og "Lille peter edderkop" synges på engelsk. Herefter lyder det – "Troldene springer af hulen ud og strækker deres dovne krop." Børnene leger og arbejder med både sang og fysik, koordination, fællesskab og samarbejde og ikke mindst at kunne høre efter, når læreren beder om noget. "Mit dueslag jeg åbner mig og duerne flyver – Hej hop, flyver ud over skov og mark .... Hør hvor de snakker løs, munden går om alt hvad de ude i verden så" Børnene i midten er duer, som er skærmet af dueslaget, der dannes af øvrige børn, og duerne bevæger sig rundt og kommer tilbage til dueslaget. Efter sanglegene går børnene tilbage til børnehaveklassen og spiser. Gennem de seneste to år har børnehaveklassen gennemgået stor udvikling med egen lokalitet og stigende struktur, som udgør en vigtig del af indskolingen.

7. klasse matematik

På vej til klassen er jeg orienteret af læreren om, at der aktuelt er lidt uro i pigegruppen. "Må vi komme ud og spille rundbold, Carsten?" Forårssolen giver kådhed og lyst til at komme ud, men timen står på anden grads ligninger. "Hvem er han?" Jeg er kommet i 7. klasse, og der er umiddelbarhed og nysgerrighed blandt elverne, og jeg orienterer om min tilsynsfunktion. Ligninger repeteres – "Faktorenes orden er ligegyldig", "minus gange minus giver plus". Eleverne kommer til tavlen og regner og matematikkens mysterium giver tydeligvis varierende udfordringer for elverne. Der arbejdes videre med blandet øveark i regning og matematik for 8.klasse. Undervejs fremhæver læreren over for nogle af pigerne "Vi forsøger at snakke med hinanden, når der er uenigheder." Øvearket færdiggøres til næste dag.

5. klasse Historie/geografi

Der er en tegning over Persien på tavlen og da jeg kommer ind i 5.klasse er de ved at sætte sig i grupper som i timen i gruppefællesskab skal tegne kortet på stort papir. Klassen er efter en periode med Indien netop gået i gang med perioden om Persien. Der er 4 i hver gruppe, som er identiske med "legegrupper" som er etableret i klassen for at udvikle samspillet mellem elverne både i og udenfor klassen. "Legegrupperne" blev etableret sidste år og der er netop lavet nye, hvor eleverne selv har ønsket, hvem de gerne ville være sammen med. En proces der fremhæves som vellykket af læreren.

Grupperne opfordres til indledningsvis at finde ud af, hvordan de vil fordele opgaven mellem sig og det er interessant at se, hvor forskellige de er i angrebsmåde og fordeling. Nogle deler op mellem optegning, farvelægning og skrivning, mens andre tager en fjerdedel hver. Den rene drengegruppe har ingen valgt strategi, og da jeg spørger er svaret "Vi tager det som det kommer og finder ud af det undervejs." Drengene var også i legegruppe sammen i sidste periode, og har ønsket at være sammen igen og de finder stille og roligt ud af arbejdsdelingen og er faktisk den gruppe, der er først færdig med arbejdet og går efterfølgende i gang med at tage kort fra Indiens-perioden ned og hjælper også med oprydning i øvrigt. Heroverfor står nogle af pigernes mere selvkritiske indgang til arbejdet.

9. klasse matematik

”Kvadratet på en to-ledet størrelse er lig med.....” Ligningerne er tilbage på skemaet, og der deles opgaver ud som eleverne skal arbejde med under vejledning fra læreren. Led og faktorer er på tavlen. ”Hvor kommer det i anden fra?” spørger en elev og udregningen og læren om andengrads-ligninger gennemgås så alle er med. Der arbejdes intenst med opgaverne timen igennem og sluttelig i timen gøres læreren opmærksom på at han faktisk har udeladt ”andet leds kvadrat” i udleveret papir.

8.klasse engelsk

”Det tager lang tid, hvor bliver folk af?” spørger læreren ud i klassen. 8. klasse er i sprogfagene opdelt i to grupper, således at de 34 elever har engelsk og tysk på kryds af hinanden og det tager lidt tid hvor der nu skiftes. ”Please find your books” Der læses højt af bog om Martin Luther King – temaet er sortes borgerrettigheds forhold. ”Answer with a full sentence.” Eleverne holdes til og præsterer mundtligt og grammatisk kendskab. Afslutningsvis deles elverne op i tre grupper, hvor de skal finde deres gruppe ved at nynne den melodi der er angivet på sedler, som trækkes hos læreren. Der bliver nynnet ”Barbiegirl” og ”Rockin around the christmas tree” i skøn engelsk stil. Elverne skal i grupperne færdiggøre sætninger som er påbegyndt på kort der cirkulerer. Igen ”Answer with a full sentence” siger læreren. Sætningerne lyder ”I am in love with .... Icecream” svarer elev. ”Teachers can be .... So boring” slutter anden elev af. Der er grammatik øvelser i hjemmearbejde til næste gang.

Onsdag d. 6.marts 2013

8.05-9.00 3.kl. hovedfag
9.00-9.55 7.kl. hovedfag
10.15-11.00 2.kl. engelsk
11.00-11.45 6.kl. engelsk
12.45-13.25 7.kl. tysk
13.40-14.20 8-3.vg. kor

3.klasse hovedfag

”Det kribler og krabler under min hud
og alle træer står klar med skud
og vinker farvel til vinterens slud
for nu springer hele jorden ud”

4.klasse er på morgenvisit og klasserne står i stor rundkreds, og er ved at lære ny forårs-kanon, der bliver sunget af fuld hals og det fornemmes, hvordan 4.klasses besøg inspirerer og fællesskabet vokser. Efter to sange forlader 4.klasse igen lokalet, og fløjterne findes frem og der trænes fløjte-greb, hvor en elev viser og de andre skal benævne grebet: c, a, g, f, e etc.

Herefter arbejdes videre med tekst, om Noahs Ark

.....

To gribbe og fasanerne
Fløj ind med pelikanerne
Og lugerne blev lukkede
Og arken lå og vuggede
Og stod for alvor ud

Og alle andre druknede
Men før end maden mugnede
Da kom der hjælp fra Gud.

"Jeg har allerede læst det" siger elev "Alle skal være med" svarer læreren - der læses op og teksten skrives ind i hæfterne og der skal laves tegninger til. "Må jeg tegne muggent mad?" spørger en elev.

7.klasse hovedfag/historie

Klassen er i gang med renæssancen og der arbejdes med billedmateriale og tekster. Billederne analyseres og drøftes. Perioden placeres i forhold til tidligere perioder og kultur, byggestil, tøj og kunst undersøges. "Det ligner en dame" siger elev "Hvad er det de har på?" "Kjoler" svarer en tredje. "Det hedder kjortler" Svarer læreren. Eleverne skriver gårsdagens tekst i deres hæfter og nyt stof gennemgås. Der fortælles om, hvordan perioden var opdagelsernes tid, Marco Polo nåede frem til Kina og ser hvordan tekster skæres ud i træplader, hvilket dog ikke slår igennem i Europa. Derimod beskrives Guttenberg og hans opdagelse af trykpresse og bogstaver. "Hvad var det nu for en by han var født i ham Francesco?" Spørger elev "Toscana" svares der. Eleverne er med, og er aktive. En enkelt elev får dog behov for at forsikre mig "Jeg er klogere end jeg ser ud til."

2.klasse engelsk

"Shoes and boots in the corridor, Please sit down" Læreren byder 2.klasse indenfor til engelsk. "Oh, please approach, ladies" to piger er lidt sent på den og skynder sig ind. Der fortsættes med Today, Yesterday, Tomorrow og the day after tomorrow. Herefter når vi frem til March, og to elever får hurtigt association til mars-bevægelser. Der trænes præpositioner meget konkret. Hands on the table, Hands on head, stand up, stand behind the chair, stand in front of your table og der slutes med sit under your table. Eleverne trives med denne fysiske og konkrete forståelse og leg med præpositionerne. Mit besøg afrundes med sangen:

"Five little ducks
went out one day
over the hille and far away
Mother duck said
"Quack, quack, quack, quack"
But only four little ducks came back."

6.klasse engelsk

“He has helped me today”, “We have waited for him”, My parents have always remembered his Birthday” Der startes med bøjning af verber i før-nutid. Herefter gennemgås hjemmearbejdet, hvor det er nutid og datids-formen af verberne der skal findes. ”They worked hard yesterday, I play football every Monday, They have not answered me yet.”. Eleverne fortsætter to og to med spørgsmål og svar. Til sidst afsluttes med lille sjov huskeleg, hvor eleverne 4 og 4 skal huske rækkefølgen “In my wardrobe i have.... t-shirts, trousers, shirts, etc.

7.kl tysk

”Was ist eine Hauptstadt?”, ”Wie heist die Hauptstadt in Deutschland?” Der er uddelt europakort til eleverne og samtalen handler om landene og deres placering i forhold til hinanden. ”Welches Land liegt östlich von England?” og sådan fortsætter samtalen i klassen. Det uddelte kort har dog flere ”Fehlere”, som eleverne skal finde. Afrika ist als Amerika genannt. München ist nicht die Hauptstadt in Deutschland. Der trænes samtale, præpositioner og spørge-ord. Eleverne går herefter over til samtale to og to. ”Brug nu spørge-ordene – Wo, Welches, Wohin Wie” lyder det fra læreren. Hæfterne med hjemmearbejde afleveres ved timens afslutning.

8-3.vg.kor

Tilsynets anden dag afrundes med en smuk musikalsk oplevelse, da jeg følger koret. Jeg kommer i frugtpausen og flere af eleverne spiller på flyglet, andre diskuterer Bethoven og filmmusik. Efter pausen finder elverne hurtigt deres pladser og de der kommer lidt senere glider fint og stille ind i koret. ”Cant help falling in love with you” – flyder flot. ”Sopraner 2.34, først der, kommer I ind.” ”Hold pusten med de andre, ellers går det galt.” ”Kom engang til – klang i dybden og tynd ud i toppen.” Eleverne arbejder og ser ud til at nyde koret, og den fine klang fortsætter, da jeg forlader salen.

Onsdag 13.marts 2013

8.05-9.00 4.kl. hovedfag

9.00-9.55 5.kl. hovedfag

4.klasse hovedfag

”Mod lyset jeg strækker mig
kraft i mine lemmer
kærlighed i mit hjerte bor”

4.klasse siger godmorgen med morgenvers og morgensange i fremadskridende rytme. Fløjter findes frem og der spilles ”Vi tager lige 1. og 2. stemme sammen” og ”Den toppede høne” spilles. Eleverne støtter og kigger efter hinanden for at få den helt rigtige fingersætning. Herefter øves staveord, som elverne har øvet hjemme og der fortsættes med zoologi, hvor klassen er i gang med at lære om blæksprutten. Eleverne fortæller at det er et bløddyr, der er 600 forskellige arter, den kan have en krop på op til 6 meter og skifter farve afhængig af omgivelserne og dens humør. Der er tegnet en stor blæksprutte på tavlen og dagens nye tekst handler om en blæksprutte i en klippespalte på bunden af det grøn-blå hav. Den har smidige arme og ligger på lur. ”Hvad betyder smidig?” Ordet drøftes og beskrives for klassen. Elverne skriver teksten ned som fortælles af læreren. En elev

siger til sidst i timen ”Skal vi ikke snart skrive stil?” Der er ønske om nye udfordringer, og læreren siger beroligende, at det nok skal komme.

5.klasse hovedfag

Forleden var jeg i klassen som i fællesskab skulle tegne kort over Persien og Persien det er fortsat temaet for perioden. Først læses gårsdagens tekst højt på skift af eleverne, og senere går eleverne i gang med at indskrive både gårsdagens og dagens tekst i deres indskrivnings-hæfter, og der laves tegninger til. Der arbejdes intenst og koncentreret, og flere af eleverne vurderer kritisk på deres egen skrift og rettelak lånes mellem hinanden, så hæftet kan blive fint. Mens eleverne færdiggør teksterne gennemgår jeg hæfter fra tidligere perioder omhandlende Indien og Nordisk Geografi. Temaet for næste uges stilskrivning er i øvrigt en hovedperson på tolv år, hvor eleverne forud for skrivningen har inspireret hinanden, ved at tale om, hvordan det er, netop at være tolv år gammel.

Undervisningsmiljø

Som ved seneste tilsyn vil jeg også ved dette tilsyn fremhæve læringsmiljøet på skolen og i klasserne. Undervisningsmiljøet vurderes som kvalitetsfuldt, og samspillet mellem lærerne og eleverne er kendetegnet ved åbenhed og respekt. Elevernes kreativitet såvel intellektuelt som kunstnerisk er fremtrædende.

Odense 17. april 2013

Jesper Thybo
Tilsynsførende